

2019 ARALIK

Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi (TANAP)

Yeniden Yerleşim Eylem Planı

Altıncı Dış İzleme ve Değerlendirme Rapor Özeti

YÖNETİCİ ÖZETİ

1. Bu rapor, Yeniden Yerleşim Dış İzleme Paneli'nin (Panel) 2-16 Ekim 2019 tarihleri arasında gerçekleştirdiği Altıncı Yarıyılık Dış İzleme ve Değerlendirme çalışmasının bulgularını sunmaktadır.

2. Panel'in altıncı ziyareti itibarıyla Proje'nin arazi edinimi ve inşaat sürecinde kaydettiği ilerleme ile ilgili **son durum** şu şekildedir: Eylül 2019 sonu itibarıyla Lot 1, 2, 3 ve 4'de yer alan köyler için arazilerin eski haline getirilmesi çalışmaları ve arazi çıkışı süreci neredeyse (5 köy haricinde) tamamlanmıştır. Proje'den etkilenen toplam (geçici kiralananlar hariç) 28.850 şahıs ve kamu parselinin 27.848'i (%96,53) Proje adına tescil edilmiştir.

3. Ekim 2019 sonu itibarıyla Yer Üstü Tesisleri'nden etkilenen insanlar için geçim destek paketlerinin dağıtımı tamamlanmıştır.

4. Altıncı Yarıyılık Dış İzleme ve Değerlendirme çalışmasının metodolojisi aşağıdaki adımları içermektedir:

- İlgili dokümanların incelenmesi;
- Ziyaret edilecek köylerin seçimi için kriterlerin belirlenmesi;
- Ankara Merkez ofiste ilgili Proje çalışanları (TANAP Sosyal Etki ile Arazi Edinimi, Kamulaştırma ve İnşaat ekipleri) ile toplantıların gerçekleştirilmesi;
- Belirlenen köylerde muhtarlarla ve projeden etkilenen kişilerle görüşmeler içeren saha çalışması yapılması;
- Saha çalışmasını takiben Ankara'da TANAP Sosyal Etki ile Arazi Edinimi ve Kamulaştırma Ekipleri ve TANAP Kalite, İş Sağlığı Güvenliği, Sosyal, Çevre ve Uyum Direktörü ile temel bulguların paylaşılması.

5. Panel, saha çalışması öncesinde belirlenen koşulları sergileyen 10 köy ve beldelere bağlı 3 mahallede görüşmeler yapmıştır. Köylerin seçimi için belirlenen kriterler şunlardır: (1) Lot 1 ve Lot 4'te takip edilecek durumların bulunduğu köyler, (2) Lot 2 ve Lot 3'te kamp sahasından etkilenen şahıs arazisinin olduğu köyler, (3) geçici arazi kiralaması bulunan köyler, (4) hassas kişilerin ve kadın arazi kullanıcılarının belirlendiği köyler, (5) topluluk temelli destek projelerinden, geçim destek paketleri ve nakit desteğinden (geçiş süreci nakit geçim desteği) yararlanan Yer Üstü Tesisleri'nden önemli ölçüde etkilenen köyler, (6) devam eden 10.Md davalarının önemli sayıda olduğu köyler, (7) arazi toplulaştırma ve/veya kadastro yenilemenin bulunduğu köyler.

6. 4-11 Ekim tarihleri arasında gerçekleştirilen saha çalışmasında Panel; muhtarlar, kadın arazi kullanıcıları, projeden etkilenen kişiler, geçim destek paketi yararlanıcıları ve/veya geçiş süreci nakit geçim desteği alan kişilerle görüşmeler yaparak seçilen köylerde yaşayan insanlar üzerinde yeniden yerleşim (ekonomik yerinden edilme) açısından Proje'nin sosyal etkilerini anlamayı amaçlamıştır. Görüşmelerde değinilen konular arazi edinimi sürecini, Proje'nin geçim kaynakları ve hassas kişiler üzerindeki etkilerini, arazilerin eski haline getirilmesi sürecini, arazi kullanım kısıtlarının olası etkilerini, Proje'nin ortak araziler, doğal kaynaklar, altyapı üzerindeki etkilerini,

paydaş katılımını, şikayet giderme mekanizmasını, Yer Üstü Tesisleri için Geçim Kaynakları Geri Kazandırma Planı kapsamında uygulanan topluluk bazındaki destekleri, kadınların entegrasyonunu ve Sosyal ve Çevresel Yatırım Programları'nın köyler üzerindeki etkilerini içermektedir.

7. Altıncı Dış İzleme Çalışması'nın temel bulguları aşağıdaki tabloda sunulmaktadır. Panelin son iki ziyaretinde ulusal yasalar ve uluslararası standartlarla uyumlu olduğu tespit edilen ve büyük ölçüde aynı kalmış olan konular (örneğin; şahıs ve kamu arazilerinin edinimi, TANAP Destek Fonu, kültürel miras, kadınların entegrasyonu), tablonun dışında bırakılmıştır.

8. Panel, **9 temel konuyu** incelemiş ve bunlardan sadece **ikisinin** —Arazilerin Eski Haline Getirilmesi ve Arazi Çıkışı Süreci ve Şikayet Giderme Mekanizması— uluslararası standartlara **kısmen uyumlu olduğu** tespit edilmiştir. Kalan diğer konularda (Yeniden Yerleşim Eylem Planı (YYEP) Yönetimi, Arazi Edinimi, Geçim Kaynaklarının Geri Kazandırılması, Hassas Kişiler, Proje Faydalarının Paylaşımı, Kümülatif Etkiler ve Paydaş Katılımı) Proje uygulamalarının, uluslararası finans kuruluşlarının sosyal standartları ile **uyumlu** olduğu belirlenmekle birlikte gerekli görüldüğünde bazı ilave öneriler sunulmuştur.

Konu	Panel'in Altıncı Ziyaretindeki Temel Bulguları	Uygunluk Durumu	Panel'in Altıncı Ziyaretindeki Bulgulara dair Başlıca Önerileri
Yeniden Yerleşim Eylem Planı (YYEP) Yönetimi	<p>İnsan Kaynakları Planlaması ve Yönetimi – Panel'in beşinci ziyaretinden beri arazi edinimi ve yeniden yerleşim (ekonomik yerinden edilme) konularında çalışan personel düzenlenmeye devam edilmektedir. TANAP Proje'nin geriye kalan arazi edinimi ve arazi eski haline getirme işleri ile ilgili gerekli kaynakların ayrılmaya devam edileceği bilgisini vermiştir. 2020'nin sonuna kadar gerekli durumların karşılamak için gerekli bütçe ayrılmıştır.</p> <p>Yönetim Planları ve İlgili Dokümanlar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tüm yönetim planları ve destekleyici dokümanlar (YYEP İzleme Planındaki bazı performans göstergeleri hariç) son haline getirilmiştir. - YYEP Tamamlama Denetimi hakkında Bağımsız Danışmanlık Hizmetinin İş Kapsamı henüz tamamlanmamıştır. 	Uyumlu	<p>İzleme ve Değerlendirme – YYEP İzleme Planı son haline getirilmeli ve TANAP web sitesinde yayınlanmalıdır.</p> <p>Tamamlama Denetiminin Yetkisi – Tamamlama denetimcisinin yetkisi son haline getirilmeli ve uygunluğundan emin olmak için tercih edilen denetimci ile en kısa zamanda sözleşme yapılmalıdır.</p>
Arazi Edinimi	<p>Ek Arazi Gereksinimleri – AsBuilt belgelendirmeleri tamamlanmış, gözden geçirilmiş ve ek arazi gereksinimlerine karar verme çalışmaları devam etmektedir. Proje, tüm nihai ek Arazi gereksinimlerine karar verilmesinden önce devlet kurumları tarafından arazi toplulaştırma ve kadastrо yenileme çalışmalarının sona ermesini beklemektedir.</p>	Uyumlu	Öneri bulunmamaktadır.

Konu	Panel'in Altıncı Ziyaretindeki Temel Bulguları	Uygunluk Durumu	Panel'in Altıncı Ziyaretindeki Bulgulara dair Başlıca Önerileri
Arazilerin Eski Haline Getirilmesi ve Arazi Çıkışı Süreci	<p>Arazilerin Eski Haline Getirilmesi ile ilgili Durum – Arazi çıkış sürecinin neredeyse tamamlanmış olmasına rağmen, arazi çıkışı süreci sonrası/garanti dönemi sırasında dile getirilen şikayetleri içeren halen ele alınması gereken arazilerin eski haline getirilmesi ile ilgili bazı şikayetler bulunmaktadır.</p> <p>İnşaat Koridorunun Eski Haline Getirilmesi-Ek Ödemeler – Arazilerin eski haline getirilmesi ve arazi çıkış sürecine rağmen, garanti süreci sırasında arazilere ilişkin bazı sorunlar ortaya çıkabilir. Bunun sonucunda, inşaat koridoru boyunca geçici irtifak hakkı (boru hattı kaynaklı arazi edinimi için 3 yıllık tazminat ödenmesi) sonrasında insanların maddi kaybının olması halinde, şikayette bulunurlarsa bu, ek tazminat ödemelerine neden olabilir. TANAP dile getirilen tüm iddiaları herhangi bir ek ödemenin gerekip gerekmediğine karar vermek için inceleyecektir.</p> <p>Etraftaki Arazilerde Dolaylı Etkilerin Azaltılması-Yer Üstü Tesisleri Yerleşim Planı Sorunları – Panel, yer üstü tesislerinin yerleşim planları dolayısıyla bazı durumlarda köylüler için drenaj gibi sorunlara yol açabildiği duyumunu gözlemlemiştir. Bu sorun Türkgözü'nde (MS1) tekrar dile getirilmiştir. TANAP göllenme iddiaları ile ilgili bağımsız bir jeoteknik araştırma görevlendirdiği ve raporunu bekledikleri bilgisini vermiştir.</p> <p>Proje Tarafından Geçici Olarak Kullanılan Arazilerin Eski Haline Getirilmesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Altı Ana Kamp Sahası – Lot 1, 2 ve 3'te yer alan altı ana geçici kamp sahasının proje sonrası kullanımı ve rehabilitasyonu ile ilgili farklı devlet kurumlarıyla düzenlemeler sona ermiştir. TANAP sosyal danışman görevlendirmiş ve sosyal danışmandan her saha ile ilgili proje sonrası sosyal etki değerlendirme raporu almıştır. Rapor Panel tarafından gözden geçirilmiştir. 2020 yılında TANAP tüm kamp sahalarında izleme gerçekleşecektir. - Kapsamlı Liste – TANAP Panel'e tüm geçici olarak kullanılan arazilerin kapsamlı bir listesini henüz oluşturmadığı bilgisini vermiştir. - Daha Fazla İnceleme – TANAP Panel'e seçilen geçici arazi kiralamalarını çevresel 	Kısmen Uyumlu	<p>İnşaat Koridorunun Eski Haline Getirilmesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - TANAP'ın her köy için arazi çıkışı sürecinde hazır bulunmayan arazi sahiplerini ve arazi çıkış sürecini imzalamayı reddeden arazi sahiplerini belirlemesi gerekmektedir. Arazi çıkışını imzalamayı reddeden arazi sahiplerinin sebeplerini ve inşaat müteahhidinin veya TANAP'ın sorumluluklarını yerine getirmiş olup olmadığını araştırmalıdır. - Ek Ödemeler – TANAP inşaat müteahhidinin geçerli garanti süreci içerisinde boru hattı boyunca 3 yıllık irtifak hakkından sonra ekim yapılmasını engelleyen herhangi bir arazi sorunu olup olmadığını izlemelidir. <p>Etraftaki Arazilerde Dolaylı Etkilerin Azaltılması – Dolaylı etkiler de Şikayet Mekanizması'na kayıt edilmeli ve gereklilikler yapılmalıdır.</p> <p>Proje Tarafından Geçici Olarak Kullanılan Arazilerin Eski Haline Getirilmesi- Kapsamlı Liste – TANAP geçici olarak kullanılan arazilerin kapsamlı bir listesini oluşturmalıdır. Geçici arazi kiralamalarının eski haline getirilmesine ilişkin yapılan izlemeye sosyal bir danışman eklenmeli ve arazi kullanıcıları ile görüşmeler yapılarak (etraftaki araziler dahil) tüm sorunların giderilmiş olduğu teyidi alınmalıdır.</p> <p>Etkilenen Altyapının (yollar, su kanalları, vb.) Eski Haline Getirilmesi- TANAP yol tamiratlarından sorumlu olan devlet kurumlarıyla işlerin teslim tarihlerini teyit etmeli ve bu bilgiyi projeden etkilenen insanlarla paylaşmalıdır</p> <p>Daha Fazla İnceleme – TANAP, Yer Üstü Tesislerinin yer ve projesinden dolayı oluşmuş olabilecek tüm</p>

Konu	Panel'in Altıncı Ziyaretindeki Temel Bulguları	Uygunluk Durumu	Panel'in Altıncı Ziyaretindeki Bulgulara dair Başlıca Önerileri
	<p>bir bakış açısından incelemek için operasyon dönemi için bir danışman istihdam ettiği bilgisini vermiştir.</p> <p>Etkilenen Altyapının (yollar, su kanalları, vb.) Eski Haline Getirilmesi- İnşaat müteahhidinin yaptığı ödemeler karşılığında bazı eski haline getirme taahhütleri yerel devlet kurumlarına geçmiştir. Köylüler Panel'e geriye kalan yol sorunları ile ilgili bazı şikayetler dile getirmiştir ve bunları ele almak için verilen sözlerin (doğrudan inşaat müteahhidi tarafından veya yerel devlet aracılığıyla) ve ilgili son teslim tarihlerinin farkında olmadıkları anlaşılmaktadır.</p> <p>Arazilerin Eski Haline Getirilmesinin Kalitesi – Panel tarafından altıncı ziyaret sırasında görülmüş projeden etkilenen insanlardan alınan geri bildirim, aşağıda raporda detaylı olarak değinilen belirli durumlar hariç, genellikle olumluydu.</p>		<p>drenaj, erişim ve benzeri tüm sorunların çözümlendiğinden emin olmalıdır.</p>
Geçim Kaynaklarının Geri Kazandırılması	<p>Yer Üstü Tesislerinden Kaynaklı Şahıs Arazilerinin Kalıcı Kaybı – Tespit edilen 133 geçim destek paketleri yaralanıcısı (14'ü kadın) ödemelerini almıştır. Ödemelerden sonra yapılan ilk görüşmeler tüm yararlanıcıların hedeflenen destekleri (büyükbaş hayvan, makina vb.) satın alabildiklerini ve uygulamaların olumlu sonuçları olduğunu göstermektedir.</p> <p>Geçim Destek Paketleri İzlemesi başlamıştır ve Onuncu Çeyrek YYEP İç İzleme Raporu'nda birinci izlemenin bulguları raporlanmıştır. Ekim 2019'da, ikinci izleme başlamış ve saha ziyareti öncesinde Panel sonuçlar hakkında bilgi almıştır. Üçüncü izlemenin Mart 2020'de yapılması planlanmıştır.</p> <p>Boru Hattı Etkileri – TANAP, boru hattının etkilerini incelemek için bir danışmanla sözleşme yapmıştır.</p> <p>Orta ve Uzun Vadeli Geçim Kaynakları Riskleri – Panel, orta/uzun vadede geçim kaybı riski oluşturabilecek birkaç geri kalan etki tespit etmiştir.</p>	Uyumlu	<p>TANAP arazi ediniminden kaynaklanan ve geçim kaynakları üzerinde risk oluşturabilecek, ek ödeme veya önlem gerektirebilecek henüz giderilmemiş tüm etkileri tespit ederek gerekli çözümleri üretmeli, geçim kaynaklarının yakın, orta veya uzun vadede etkilenmeyeceğinden emin olmalıdır.</p>
Hassas Kişiler	<p>Yer Üstü Tesisleri – Hassas kişiler belirlenen kriterler doğrultusunda tespit edilmiş ve bu kişilere gerekli destek (geçiş süreci nakit geçim desteği ve/veya tarım-hayvancılıkla ilgili küçük ölçekli geçim destek paketi) sağlanmıştır.</p>	Uyumlu	<p>Yer Üstü Tesisleri – Öneri bulunmamaktadır.</p> <p>Boru Hattı – Kararlaştırıldığı gibi, TANAP hassas kişileri ve Proje'nin bu kişiler üzerindeki etkilerini (kamulaştırma paralarına erişimde olası zorluk yaşama ihtimalini de</p>

Konu	Panel'in Altıncı Ziyaretindeki Temel Bulguları	Uygunluk Durumu	Panel'in Altıncı Ziyaretindeki Bulgulara dair Başlıca Önerileri
	<p>Boru Hattı – TANAP boru hattından etkilenen hassas kişilerin veri tabanını oluşturmaya devam etmektedir. Hassas kişilerin tespitinin tamamlanması ve Proje'nin bu kişiler üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi için bir danışmanlık hizmeti alınmaktadır.</p> <p>Panel, boru hattı boyunca beşinci ziyareti sırasında tespit ettiği iki engelli kişiye bakan kişi ile tekrar görüşme yapmış ve her ikisi de bankaya yatan kamulaştırma paralarına engelli olmaları sebebiyle erişimde halen zorluk yaşadıklarını belirtmişlerdir.</p>		göz önüne alarak) en kısa zamanda tespit etmeli ve gerekli önlemleri almalıdır.
Fayda Paylaşımı	<p>Topluluk Temelli Destekler (Geçim Kaynakları Geri Kazandırma Planı) Yer Üstü Tesisleri'nden önemli ölçüde etkilenen 14 yerleşim için başlatılmıştır. Görüşme gerçekleştirilen insanlar genel olarak girişimlerden memnun olduklarını belirtmişlerdir. TANAP Ardahan'da CS1'den etkilenen Eskikılıç ve İkizdere, CS1 ve MS1 'den etkilenen Türkgözü köylerinde Haziran-Temmuz-Ağustos 2019'da hayvan sağlığı taraması ve eğitim programı yürütmüştür.</p> <p>Panel'in beşinci ziyareti sırasında görüşüldüğü gibi, Türkgözü'nün topluluk temelli destek projelerinden "sulama kanallarının eski haline getirilmesi" çıkarılmıştır. Türkgözü muhtarına danışılarak, köy ortak arazisinde bir elma bahçesi projesi uygulanmasına karar verilmiştir. TANAP projelerin etkin şekilde uygulandığını hem doğrudan hem de dolaylı yollarla izlemektedir.</p>	Uyumlu	Öneri bulunmamaktadır.
Kümülatif Etkiler	<p>Çoklu Boru Hatları Kaynaklı Kümülatif Etki – TANAP dahil birden fazla boru hattının geçtiği şahıs parsellerinde oluşan kümülatif etkileri gidermek için belirlenen ek tazminat ödemeleri devam etmektedir. Parsel özelinde ödemelerin %89'u tamamlanmıştır.</p> <p>Arazi Edinimi ve Kamulaştırma Ekibi tüm mülk sahiplerine iadeli-taahhütlü mektup gönderdiği ve gönderilen 1.605 mektuptan sadece 193 tanesinin teslim alınmadığı bilgisini vermiştir. Ödemelerin tamamlanmasının akabinde, mektup ve hak sahibi kişilerin listesi gönderilerek muhtarlar bir kez daha bilgilendirilecektir.</p>	Uyumlu	Öneri bulunmamaktadır.
Paydaş Katılımı	<p>Paydaş Katılımının Düzeyi – Proje, paydaşlarla kapsamlı olarak görüşmelere devam etmektedir. Panel'in beşinci ziyaretinden beri yapılan görüşmeler:</p>	Uyumlu	İç izleme raporu, arazi kısıtlamaları ve operasyon dönemine geçiş ile ilgili toplantıların tamamlanma durumuna ilişkin bilgi içermelidir.

Konu	Panel'in Altıncı Ziyaretindeki Temel Bulguları	Uygunluk Durumu	Panel'in Altıncı Ziyaretindeki Bulgulara dair Başlıca Önerileri
	<ul style="list-style-type: none"> - Hem TANAP hem inşaat müteahhitleri arazi eski haline getirme süreci ile ilgili geriye kalan şikayetleri ele almak için etkilenen insanlarla görüşmeler yapmaya devam etmektedir. - Operasyona geçiş sürecinde şikayet mekanizması, arazi kullanım kısıtları ve güvenlik yönetimini içeren konularda köylülerle ve diğer paydaşlarla toplantılar devam etmektedir. <p>YYEP Fonu Toplantıları – Planlanan YYEP Fonu toplantıları tamamlanmıştır.</p> <p>Paydaş Katılımı hakkında Memnuniyet – Altıncı ziyareti sırasında Panel'in görüştüğü insanlar paydaş katılımının düzeyi ve kalitesinden genel olarak memnun olduklarını belirtmişlerdir.</p>		
Şikayet Giderme Mekanizması	<p>Lot 1 – Panel, son ziyaretinden beri birçok geri kalan şikayetin kapatıldığını kaydetmiştir.</p> <p>CS5 ve Lot 4 – Genel olarak şikayetlerle zamanında ilgilenilmiştir.</p> <p>Şikayet Prosedürü ve Uzlaşma Olmadan Şikayet Kapatma – Şikayet Giderme Mekanizması prosedürü aşağıdakileri açıklamamaktadır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Şikayet kapatma çeşitlerinin tanımı ve ne zaman/kim, hangi koşullar altında hangi kapatmanın seçilebileceği; - Uzlaşma olmadan bir şikayet nasıl (hangi koşullar altında ve kim tarafından) kapatılabilir; - Uzlaşma olmadan kapatılan şikayetler için sistemde tarafların iddiaları bulunmakla birlikte, şikayete ilişkin bir kapatma değerlendirmesinin bulunmadığı gözlemlenmiştir. <p>Topluluk Talepleri – Şikayet Kayıt Sistemi'ne insanlardan gelen talepler kaydedilmektedir. Ancak, sistem bir talebin kabul edilip edilmediğini göstermemektedir. Tamamlama denetimi sırasında, bazı paydaşlar inşaat müteahhidinin/TANAP'ın söz verdiği işleri yapmadığını iddia edebileceği için bu durum zorluk yaratabilir.</p> <p>Şikayet Giderme Mekanizmasının Nitel İzlemesi – Verilen bilgiye göre, TANAP Şikayet Mekanizması kalite izlemesi sonuçları 11. Çeyrek İç İzleme Raporu'na dahil edilecektir.</p>	Kısmen Uyumlu	<p>Şikayet Prosedürü ve Uzlaşma Olmadan Şikayet Kapatma – TANAP, Şikayet Giderme Mekanizması prosedürünü aşağıdakileri içerecek şekilde güncellemelidir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kapatmaların çeşitleri ve bunların tanımları; - Hangi koşullar altında, hangi incelemeden sonra ve kim tarafından bir şikayetin uzlaşma olmamasına rağmen kapatılabileceği; - Arazi Çıkış Protokolü ile ilgili şikayetler ile ilgili durumlar ek ödeme gerektirebileceği ve kapatılmasına TANAP ile birlikte karar verilmesi gerektiği için prosedür bu şikayetlerin nasıl kapatılması gerektiğini ayrıca tanımlamalıdır. <p>Uzlaşma olmadan kapatılan şikayetler için, TANAP hangi tarafın haklı olduğuna karar vermek için nihai bir inceleme yapmalı ve bu nihai değerlendirme/karar sisteme yüklenmelidir. Tamamlama denetimi için bu değerlendirmenin özeti de sisteme girilmelidir.</p>

9. Panel'in son ziyaretinden bu yana önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Ancak uygulamaların Dünya Bankası (DB) ve Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) standartlarına tam uyumunun sağlanması için, arazilerin eski haline getirilmesinin zamanında gerçekleşmesi ve şikayetlerin giderilmesi gibi alanlarda bazı ek önlemler alınması gerekmektedir.

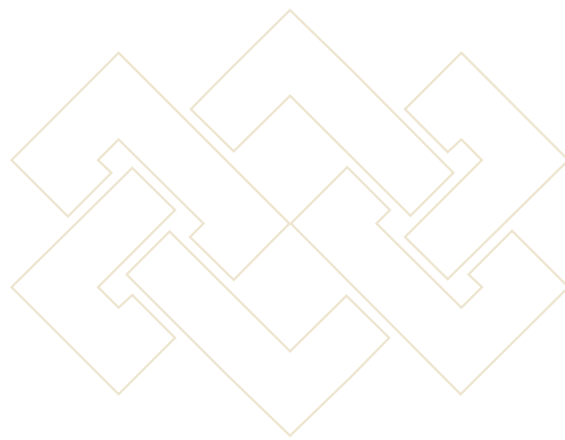
10. Panel, bazı konularda veri yetersizliği nedeniyle TANAP'ın performansını tam değerlendiremediği görüşündedir. Tüm Proje etkilerinin ele alınabilmesi ve tamamlama denetimine hazırlık amacıyla TANAP aşağıdaki konularda **köy bazında** veri oluşturmalı ve inceleme yapmalıdır:

- Tüm geriye kalan eski haline getirme konuları (araziler ve alt yapı için) (şikayet kayıtları baz alınarak)
- Geçici arazi kiralama (taahhütlerin yerine getirilip getirilmediği ve/veya eski haline getirmenin düzgün şekilde yapıp yapılmadığı),
- Arazi sahiplerinin arazi çıkış protokollerini imzalamayı reddettiği parseller,
- Devlet kurumları tarafından tamamlanacak alt yapı çalışmaları,
- Uzlaşma olmadan kapatılmış şikayetler,
- Boru hattından etkilenen hassas kişiler.

11. **İç İzleme Raporlaması** – Raporlamalar (iç izleme dahil) daha eksiksiz bir resim vermesi için sadece arazi çıkış sürecini değil, yukarıda değinilen konuları da içermelidir.

12. **Tamamlama Denetimi için Hazırlanma** – Daha önce de belirtildiği gibi, bir projenin ilk seferde tamamlama denetimini başarılı bir şekilde geçmesi kolay değildir. Dolayısıyla önceki bölümlerde değinilen konulara ek olarak, Panel Proje'nin denetime hazır olması için aşağıdaki adımları önermektedir:

- Tamamlama denetiminin 2020 ortasından 2020 sonuna ertelenmesi,
- Tamamlama denetim talimatlarının son haline getirilmesi ve tercih edilen denetimci ile en kısa zamanda sözleşme yapılması,
- Saha ziyareti gerçekleştirilmeden önce tamamlama denetimcisine sunmak için detaylı bir sunum hazırlanması,
- Beklenen denetimci sorularının ve Proje'nin cevaplarının bir listesinin hazırlanması,
- İlgili departmanlardan (Sosyal Etki, Arazi Edinimi ve Kamulaştırma İnşaat, Çevre, vb.) uzmanların tamamlama denetimcisine tüm saha ziyareti sırasında eşlik etmesi.

TANAP
tanap.com